

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep
0032 Oslo

Deres ref.:
200607215

Vår ref.:
46/619-06/07 MK

Dato:
12. januar 2007

Høring – forslag til endringer i lov om fagskoleutdanning

Vi viser til høringsbrev fra Kunnskapsdepartementet av 15.11. 2006 vedrørende ovennevnte og har følgende kommentarer.

Generelt:

YS tar utgangspunkt i at det i Norge er et viktig prinsipp at det offentlige har ansvaret for et fullgodt skoletilbud, fra og med grunnskolenivå til og med universitetsnivå. YS ser derfor positivt på forslaget om en offentlig godkjent utdanning over videregående opplærings nivå (mellomnivå).

Endringer i lovverket må sikre at innholdet i de ulike fagutdanninger ikke forringes eller at nye fagskoler opprettes uten et slikt klart mål. YS ønsker derfor at lovverket må være svært tydelig på alle områder og ikke kunne missforstås.

Finansieringsordningen

YS mener at det er svært viktig å holde fast ved prinsippet om at "*der det offentlige står som tilbyder, skal utdanningen være uten egenbetaling*". Finansieringen av fagskolen må derfor organiseres på samme måte som for annen høyere utdanning. Dette innebærer at økning i aktiviteten dekkes ved økt tilskudd til den enkelte skole. Finansieringen må basere seg på gjennomført studier/fagskolepoeng ved den enkelte skole.

YS mener det er uheldig at departementet gjennom statsbudsjettet og tildelingsbrev kun har sikret fortsatt tilskudd til de tekniske fagskolene (post 270). Vi har ved flere anledninger etterspurt en bedre finansieringsordning for fagskoleutdanning innenfor helsefag. Vi er alle godt kjent med at behovet for kompetanse innen helsesektoren blir økende i årene framover. YS erfarer at den gjeldende finansieringsordningen

vanskeliggjør videreutdanning for yrkesgrupper innen pleie- og omsorg og helseservice. Konsekvensen blir at sektoren mister viktig kompetanse.

YS er kjent med at behovet for korte yrkesrettede utdanninger etter videregående opplæring er stort, spesielt innenfor helse- og sosialsektoren. Fagskoleutdanning gir faglig påfyll og åpner opp for nye muligheter i arbeidslivet. Et utdanningsilbud som her loven skisserer, er derfor et viktig bidrag for å hindre bortfall blant unge arbeidstakere i yrker med høy turnover. Dette gjelder spesielt innenfor omsorgsyrkene. Skal fagskoleutdanning være et reelt videreutdanningstilbud for fagarbeidere og helse- og sosialpersonell med videregående opplæring, forutsetter dette at utdanninger i ulike fag sidestilles når det gjelder økonomisk støtte. Dette må forankres i lov om fagskoleutdanning.

Kommentarer til endring i enkelte paragrafer:

§ 1. Formål og virkemåte:

YS støtter forslag til endringer i lovteksten, men har forslag til flere endringer under denne paragrafen.

I dagens lovtekst går det fram at fagskoleutdanning bygger på videregående opplæring eller tilsvarende realkompetanse, med et omfang tilsvarende minimum et halvt studieår og maksimum to studieår. Her foreslår departementet ingen endring.

YS vil her foreslå at omfanget heves fram mot tre år. YS begrunner det med følgende:

Utdanning av fagområder innen alternativ behandling har pr i dag ingen plassering i utdanningssystemet, ikke forankret i noe lovverk.

Departementet sier at *"Utdanningen må være av en slik karakter at den retter seg mot et særskilt yrke"*. Utdanning innen alternativ behandling er så klart av en slik karakter.

For noen av fagområdene kan et omfang opptil to års varighet være tilstrekkelig, mens andre fagområder av alternativ behandling vil kreve opplæring utover to år. En endring av lovverket vil kunne gi denne yrkesgruppen, som er kommet for å bli, en plass i utdanningssystemet. Etter YS vurdering er det uheldig at vi har yrkesgrupper som i ganske stort omfang er en del av arbeidslivet, uten at de er innlemmet i noe nasjonalt lovverk som gjelder opplæring/utdanning. Derfor mener YS at en utvidelse av opplæringstiden for fagskoleutdanning vil bidra til at opplæring/utdanning i alternativ behandling kan forankres i fagskoleloven.

YS mener også at det bør bli en samordning med lov om høyere utdanning med hensyn til studiepoeng og formaliseres på lik linje. Vår forslag er at et år fagskoleutdanning gir 30 studiepoeng. Toårig fagskoleutdanning gir 60 studiepoeng og tilsvare ett på høyskoleutdanning (*jf forslag om endring i forskrift om høyere utdanning § 2-4*).

Med bakgrunn i vårt forslag om at rammen på fagskoleutdanning heves fram mot tre år, foreslår vi at det gir 90 studiepoeng.

§ 2 Godkjenning

Dagens ordning med til dels lang godkjenningsprosedyre for opprettelse av nye tilbud må forenkles. YS støtter derfor forslaget om at tilbydere under visse vilkår kan få fullmakt til å opprette og legge ned fagskoletilbud. Det må avklares nærmere hvem som i dette tilfelle regnes som tilbyder. YS ser det videre som en selvfølge at fagskoler skal ha et tilfredsstillende system for kvalitetssikring og støtter departementets forslag her. YS stiller seg positiv til at departementet kan fastsette forskrift.

§3 Organisasjon og ledelse

YS støtter høringsnotatets presisering av at fagskoletilbudene skal være fleksible. Innholdet i utdanningen må for eksempel raskt kunne omformes for å tilpasses arbeidslivets og samfunnets behov. Det er imidlertid viktig med klare nasjonale bestemmelser for å sikre faglig kvalitet, rett nivå i utdanningstilbudet, bruk av riktige vurderingsformer og at elevenes rettigheter ivaretas. YS stiller seg positiv til at opptakskrav formaliseres i det opptaksreglementet som kreves etter lovens § 4 og som inngår i NOKUTs vurderingsgrunnlag slik det foreslås i høringsutkastet.

YS mener at nasjonale bestemmelser om vurderingsformer og fastsetting av rammeplan for eksamen må forankres i lov om fagskoler. Den enkelte fagskole må underlegges nasjonale bestemmelser både for praksisen og den teoretiske delen av studietilbudet. Fagskoleutdanninger tillegger praktiske ferdigheter større vekt enn teoretiske ferdigheter og vi mener derfor det er behov for en nasjonal vurderingsform som graderer studentene som har fått godkjent sin praksis. *Bestått* i praksisperioden bør graderes til *godkjent*, *meget godt* og *svært godt*. En slik vurderingsform vil gi et mer tydelig bilde av studentenes egnethet og ferdighet og vil stimulere den enkelte student til bedre innsats. Den teoretiske delen av utdanningen må følge karaktersystemet med bokstav karakterer der karakteren A er best og F er stryk.

Videre må den enkelte fagskole underlegges en nasjonal rammeplan for fastsetting av eksamen. YS er skeptisk til at det enkelte studiested skal fastsette rammer og regler for fastsetting av eksamen. Rammer og regler rundt eksamen kan gi utslag for resultatene til den enkelte student, og bør være like for alle.

Slik forslaget i lovteksten er utformet, kan situasjonen for de fylkeskommunale skolene bli noe uklar. Etter forslaget er styret gitt ansvar for tilsetting av administrativ og faglig ledelse og er i tillegg gitt instruksjonsmyndighet når det gjelder den daglige driften. Slik vi leser loven, må alle videregående skoler som ønsker å være tilbyder av fagskoleutdanning søke NOKUT om godkjenning selv om fylkeskommunen har det overordnet ansvar for alle skolene, også fagskoler hvor det i dag er fylkestinget (arbeidsgiver/skoleeier) som tar seg av dette. Vi tror at dette vil føre til uklarheter og uheldige situasjoner og ber departementet om at det avklares f.eks ved forskrift til loven.

YS er videre svært opptatt av **søkeprosessen**. NOKUT har laget en forklarende søkehåndbok, allikevel signaliserer flere søkere av fagutdanninger at søke- og godkjenningsprosessen er alt for omstendig. Arbeidet med søknader tar mye ressurser og tid fordi de må dokumentere til minste detalj. Spesielt kreves det mye dokumentasjonen om tilbyder. Når søknad er sendt tar selve godkjenningsprosessen også alt for lang tid. Dette kan føre til at enkelte bransjer får problemer med å finne tilbydere av fag det er behov for, fordi tilbyder ikke har ressurser nok til å gjennomføre selve søkeprosessen. Slik kan vi ikke ha det i et utdannings- og kunnskapssamfunn. Det bør foretas grep som reduserer behandlingstiden for godkjenning radikalt.

YS mener fylkeskommunene må delegeres ansvar for å påse at den enkelte fagskolen tilfredsstiller praktiske og fysiske krav etter gjeldende forskrifter og regelverk for videregående skoler. En slik ordning vil blant annet kunne redusere NOKUTs arbeidsbelastning.

YS er som nevnt opptatt av kvalitet. Vi mener at både faget og tilbyder skal være godt dokumentert for å sikre kvalitet, men vi mener også at det er nødvendig å se på hva som faktisk kreves i dag, med det mål å forenkle hele prosessen. Norge har et nasjonalt godkjenningsorgan og det bør vi fortsette å ha. Det er imidlertid viktig at de kravene som stilles både er og føles relevante. YS ber departementet om at NOKUT blir bedt om å forenkle søke- og godkjenningsprosessen når det gjelder omfang, detaljnivå og tidsbruk.

§ 8 Offentlig tilskudd til fagskoleutdanning og § 9

Teksten i denne paragrafen skiller i dag ikke mellom private og offentlige tilbydere, men sier at *"det kan gis tilskudd til tilbydere av fagskoleutdanning som er godkjent etter denne lov"*

YS mener det er svært viktig å holde fast ved prinsippet om at *"der det offentlige står som tilbyder, skal utdanningen være uten egenbetaling"*.

YS ber derfor om at dette prinsipp ivaretas i lovens § 8 og foreslår som ny tekst:

" Der det offentlige står som tilbyder av fagutdanningen, skal utdanningen dekkes av statlige tilskudd og være uten egenbetaling fra studentene.

Private tilbydere av fagskoleutdanning, som er godkjent etter denne lov, kan søke om statlig tilskudd".

Øvrige endringer støttes.

§ 10 Beskyttelse av betegnelsen fagskole og fagskoleutdanning

I dag er det et problem at en rekke useriøse private tilbydere går under betegnelsen fagskole eller fagskoleutdanning. Dette har en villedende effekt på elevene. YS stiller seg derfor svært positiv til forslaget i § 10 i kapittel 7.3 om at betegnelsene

fagskoleutdanning og fagskole kun kan benyttes om utdanninger og tilbydere som har godkjenning etter fagskoleloven.

YS mener videre at den som fullfører en godkjent fagskole innen den tidstrammen som er gitt, må gis en enhetlig tittel og vi foreslår fagskolekandidat. Dessuten bør det gjennomføres at alle som er under utdanning ved fagskoler, høyskoler og universitet får betegnelsen student.

Beskyttet tittel vil styrke den rettslige beskyttelsen ved bruk av betegnelsene fagskole og fagskoleutdanning utover bestemmelsene i Markedsføringsloven § 2. og vil bidra til bedre ivaretagelse av kvalitet og studentenes rettigheter.

Krav til undervisningskompetanse hos lærere

YS mener det er behov for en formalisering av krav til undervisningskompetanse for lærere i fagskolen. Siden fagskoleutdanning er en praktisk utdanning er det viktig at lærere har en forankring i yrket de underviser i. For faglig oppdatering er det viktig at lærere har rett til jevnlig utdanningspermisjon for å ta videreutdanning og annen relevant faglig oppdatering. I tillegg må det stilles krav til pedagogisk kompetanse for lærere.

Med vennlig hilsen

Yrkesorganisasjonenes Sentralforbund - YS

Marit Kristensen
Seniorrådgiver